

Inovacijų pamoka: inovacijos neturi lyties

Parengta asociacijos „Lyderė“ projekto, siekiančio mažinti stereotipinį mąstymą mokyklose. Merginos ir vaikinai turėtų laisvai rinktis studijas ir tuos karjeros kelius, kurie geriausiai atitiktų jų talentus ir įgūdžius. Tačiau švietime išlieka paplitusi lyčių nelygybė ir stereotipinis požiūris į profesijas. Stereotipais persmelkta teikiama informacija apie studijų sritis bei profesijas, įvairios mokymo priemonės ir jų turinys. Be formaliojo ugdymo turinio, didelę įtaką turi mokytojų, mokinių, tėvų išankstinės stereotipinės nuostatos apie „vyriškas“ ir „moteriškas“ profesijas. Lyčių stereotipai veikia studijų pasirinkimą. Mes siekiame savo iniciatyva parodyti, kad daugelis profesijų ir joms reikiamų įgūdžių yra lyčiai neutralūs.

Pamokos autorė: Justina Klyvienė

Trukmė: 90 minučių (2 pamokos + gali būti namų darbai)

Mokymosi tikslai

- Skatinti moksleivius proaktyviai kurti inovacijas ir naujoves.
- Skatinti empatiją kitiems žmonėms.
- Aiškintis, kaip lyčių stereotipai apie vyrų ir moterų vaidmenis ir jų socialinis suvokimas atspindi darbo rinkoje.
- Nustatyti, kaip lyčių nelygybė darbo rinkoje kyla iš šių lyčių vaidmenų stereotipų ir jų suvokimo.

Priemonės

- Baltas popieriaus lapas.
- Arbatos maišelis.
- Vadovėliai.
- Dėžė (pasirinktinai).
- Atvira erdvė (koridorius, didelė klasė; galima užduotį atlikti ir lauke).

Užduotis

Šiandien jūs esate inovatoriai ir gavote iššūkį išspręsti klausimą. Jūsų užduotis skamba taip (pasirenkate vieną iš pateiktų apačioje):

„Kaip mes galėtume paskatinti jaunimą aktyviau savanoriauti?“

„Kaip mes galėtume paskatinti moksleivius kurti inovacijas, susijusias su mokyklos gyvenimu?“

„Kaip mes galėtume paskatinti vaikus / jaunimą daugiau sportuoti ir rūpintis savo sveikata?“

Pasirinkus užduotį arba patys moksleiviai, arba mokytojai suskirsto dalyvius į komandas. Atlikdami užduotis komandose, dalyviai mokysis išklausti vienas kitą, bendradarbiauti bei bendrakūrystės procesą.

Siūloma nuosekli veiklos eiga

1. Paaiškinkite dalyviams, kad atliekant šią užduotį jiems reikės dirbti komandose ir kartu atlikti užduočių seką, kuri leis sugalvoti įdomius ir inovatyvius sprendimus.
2. Pasiūlykite mokiniams susikurti savo komandos identitetą, įsivardinti vaidmenis ir juos, esant galimybėms, keisti projekto eigoje, kad kiekvienas narys pabūtų tiek lyderio, tiek komandos nario (kuris kurs kurs vizualizaciją, kuris pristatys, rašys ir pan.) pozicijose.
3. Dalyviai turės nuosekliai įgyvendinti aprašytas užduotis ir jas kartu pristatyti mokytojams.

I užduotis: identifikuokite problemas

A. Atlikite pirminę analizę „Google“ ar „Chat GPT“ apie tai, kokios problemos kyla, kai kalbame apie klausimą, kurį pasirinkote spręsti. Kokios dažniausiai pasitaikančios tų problemų priežastys?

B. Komandoje nuspręskite, su kuo turite pasikalbėti ir išsiaiškinti šios problemos gilumines priežastis, kodėl iki šios dienos nėra pasiektas norimas rezultatas. Galite apklausti kitus mokinius, mokytojus, miesto gyventojus, artimuosius. Kiekvienas komandos narys turėtų stengtis surinkti kuo išsamesnę informaciją, kad savo grupėje turėtumėte skirtingas nuomones. Kiekvienas moksleivis atlieka mažiausiai 2 interviu iki kitos pamokos.

C. Sukurkite širdies formos vizualą ir jame nurodykite pagrindines problemas skirdami skirtingą plotą pagal to elemento svarbą ir reikšmę bendrame problemų sąrašė. Kuo didesnis plotas, tuo svarbiau išspręsti šią problemą.

P.S. nepamirškite pasikeisti komandiniais vaidmenimis, kur vienas yra lyderis, o kiti komandos nariai. Ypač svarbu paskatinti tiek merginas, tiek vaikus imtis lyderystės bei kūrybiškų užduočių.

II užduotis: idėjų generavimas ir koncepto kūrimas.

Įvardinus problemas, kurias reikia spręsti ir jas perteikus kaip „širdį“, matome vietas, į kurias pirmiausia reikia koncentruotis. Komandoje skirkite laiko idėjų generavimui.

A. Idėjos ateina iš netikėčiausių vietų. Pasinaudokite tuo savo įkvėpimui. Pasidarykite visi po puodelį arbatos, tuomet panaudotą arbatos pakelį padėkite ant balto popieriaus lapo, kad liktų dėmė. Ką jūs matote šiame lape? Kilusias mintis, vizualus, inspiracijas panaudokite savo idėjai. Kaip ši keista arbatos dėmė susijusi su jūsų projektu? Paklausk savo komandos nario, ką mato jis, ką iš to galite pritaikyti savo projektui?

B. Paslapčių knyga. Pasiimkite bet kokią grožinės literatūros knygą ar tiesiog savo vadovėlį. Atverskite atsitiktinį puslapį. Užsimerkite ir beskite pirštu į bet kurią knygos

vietą. Atsimerkite ir perskaitykite žodį ar jų junginį. Perskaitytą tekstą panaudokite savo idėjų kūrimui. Kaip šis sakinyss ar žodžių junginys gali padėti išspręsti jūsų problemą? Kaip galima patobulinti jūsų projektą naudojant šiame sakinyje esančią informaciją?

C. Dabar susisteminkite turimas komandos mintis, aptarkite, ar jos sprendžia jūsų išsikeltą problemą. Jeigu yra poreikis, sugalvokite papildomų idėjų arba apjunkite kelias į vieną sprendimo konceptą.

D. Nugalėtojų pietūs. Jūsų idėjų kokybė priklauso nuo žmonių, su kuriais bendraujate. Kaip komanda pasikvieskite iki trijų kitų žmonių ir pristatykite jiems savo mintis. Jeigu užduotį atliekate lauke, tiesiog pasikvieskite klasės draugus. Pagalvokite, kokių žmonių jums reikia ir ką jiems norite papasakoti, kad gautumėte vertingų įžvalgų, ką reikia patobulinti jūsų sprendime.

P.S. Nepamirškite pasikeisti komandiniais vaidmenimis, kur vienas yra lyderis, o kiti komandos nariai. Ypač svarbu paskatinti tiek merginas, tiek vaikus imtis lyderystės bei kūrybiškų užduočių.

III užduotis: testuokite ir eksperimentuokite.

Sugalvoję daug idėjų ir gavus pirmąjį grįžtamąjį ryšį apie jas, pirmiausia apgalvokite ir patobulinkite, ir tada paverskite jas realybe.

Galite rinktis vieną iš dviejų prototipavimo technikų.

A. Supakuokime. Perteikite savo sprendimą tarsi tai būtų siuntos dėžė. Išnaudokite visą jos paviršių skirtingiems informacijos blokams perteikti; adresą ir siuntėją nurodykite kaip tikslinius klientus ir kūrėjus. Ką norite, kad apie jūsų sprendimą vartotojai pirmiausia pamatytų? Kokią reikšmę turi spalvos, užrašai, kalba, grafikos elementai ir pan.? Kokios yra pagrindinės sprendimo dalys (skirtingos dėžės kraštinės)?

B. Kambarys po kambario. Perteikite savo sprendimą tarsi jis būtų namas. Galite namą tiesiog nupiešti su reikiama kambariais arba sukonstruoti iš popieriaus. Sukurkite namą, kuris atspindėtų jūsų sprendimą, tiek interjeras, tiek eksterjeras yra jūsų įrankiai jam perteikti. Kokio stiliaus yra jūsų namas? Ką kiekvienas kambarys atspindi? Kokios spalvos, tekstūros, dydžiai ir pan.? Kuriuos kambarius jūs labiausiai mėgstate ir kodėl? Nuo kurio kambario reikia pradėti statyti šį namą norint jūsų sprendimą paversti realybe?

P.S. Nepamirškite pasikeisti komandiniais vaidmenimis, kur vienas yra lyderis, o kiti komandos nariai. Ypač svarbu paskatinti tiek merginas, tiek vaikus imtis lyderystės bei kūrybiškų užduočių.

4. Pristatykite savo sukurtus inovatyvius sprendimus vieni kitiems.

P.S. Nepamirškite pasikeisti komandiniais vaidmenimis, kur vienas yra lyderis, o kiti komandos nariai. Ypač svarbu paskatinti tiek merginas, tiek vaikus imtis lyderystės bei kūrybiškų užduočių.

5. Aptarimas

- Kaip jautėtės kurdami komandoje?
- Kurios užduotys buvo įdomiausios? Kodėl?
- Kuris vaidmuo jums labiausiai patiko? Kaip skirstėtės darbus? Kuriose veiklose daugiausia dalyvavo vaikai, kuriose merginos? Kaip jūs manote, kodėl?
- Ar pastebite panašių situacijų ir skirstydami darbus mokymosi procese?
- Kaip manote, ar inovacijų kūrimas yra įgūdis, kuris labiau būdingas vienai lyčiai nei kitai?
- Kokiose profesijose labiausiai reikia mokėti inovacijų kūrimo procesus t.y. tyrinėjimą, idėjų generavimą, eksperimentavimą ir tobulinimą?
- Kokius vyrų ir moterų nelygybės darbo rinkoje aspektus išryškina ši užduotis? Kokias kliūtis nustatėte?
- Kokių priemonių galima imtis šioms nelygybės apraiškoms pašalinti?

Naudingi patarimai

- Galite patys susikurti savo užduotis idėjų generavimui ir prototipų kūrimui! Pateikiamos tėra pavyzdžiai.
- Įsitikinkite, kad per aptarimą kiekvienam grupės dalyviui suteikiama proga pasisakyti. Ši užduotis gali sužadinti stiprias emocijas, tad kuo daugiau mokinių galės išreikšti jausmus, tuo logiškesnė jiems atrodys užduotis. Jeigu reikia, aptarimui skirkite daugiau laiko.
- Šios užduotys gali būti atliekamos lauke arba didelėje patalpoje, kad visi galėtų laisvai judėti ir kurti.

Priedas Nr. 1 <https://www.any-think.eu/>

Pamokos kortelės integracijai su anglų kalba:

<https://drive.google.com/file/d/1Cb5bbzCQUHaBQCfMlycDIW-oHJgZkHGd/view?usp=sharing>

Priedas Nr. 2 Temų preliminarūs klausimynai

Šiame priede rasite informaciją, kuri padės jums suplanuoti išvykstamąsias pamokas bei sukurs pradžią klausimyno, kurį moksleiviai gali plėsti, pildyti, keisti.

I tema: „Kaip mes galėtume paskatinti jaunimą aktyviau savanoriauti?“

Galima nuvykti į gyvūnų prieglaudą ir paklausinėti personalo;

Galima nuvykti į kitas nevyriausybinės organizacijas: bažnyčią, biblioteką ir apklausti ten esančius žmones.

Preliminarūs klausimai:

Kas dažniausiai savanoriauja? Kokio amžiaus, lyties žmonės?

Kodėl žmonės renkasi savanorystę?

Kaip didėja/mažėja savanorystės mastai per pastaruosius metus?

Kitus klausimus sugalvoja moksleiviai...

II tema: „Kaip mes galėtume paskatinti moksleivius kurti inovacijas, susijusias su mokyklos gyvenimu?“

Galima išanalizuoti savo mokyklos erdves, pasikalbėti su mokytojais ir moksleiviais, galima nuvykti apžiūrėti kitas mokyklas ir jose taikomas inovacijas, paklausinėti draugų, kokias idėjas kitose mokyklose moksleiviai įgyvendina.

Preliminarūs klausimai:

Kas skatina moksleivius kurti naujus dalykus ir eksperimentuoti su esamais? Ko trūksta?

Kokių inovacijų labiausiai reikia mokykloms?

Kaip, jūsų manymu, atrodo inovatyvios erdvės?

Kitus klausimus sugalvoja moksleiviai...

III tema: „Kaip mes galėtume paskatinti vaikus/jaunimą daugiau sportuoti ir rūpintis savo sveikata?“

Galima nuvykti į miesto erdves ir apžiūrėti sporto aikšteles, kiemų aikšteles, sporto aikštynus. Ten stebėti ir žymėti, kas ir kokias sporto šakas dažniausiai renkasi, koks būna užimtumas.

Kokių sporto šakų aikštelės dominuoja? Kas jomis dažniausiai naudojasi?

Kiek aikštelės pritaikytos skirtingiems poreikiams, lytims, gebėjimams?

Kiek aikštelės pritaikytos laikiną negalią turintiems vaikams (pvz. susilaužius koją, ranką, ar vaikai gali saugiai sportuoti)? Specialiųjų poreikių vaikams?

Kaip šios aikštelės yra prieinamos visiems? Lengva/sunku užsisakyti ir pan.?

Kitus klausimus sugalvoja moksleiviai....